НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра механіки

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Директор ННІ
лісового і садово-паркового господарства
_____Роман ВАСИЛИШИН
“___” _____ 2024 р.

“СХВАЛЕНО”
на засіданні кафедри механіки
Протокол № 8 від «7» травня 2024 р.
Завідувач кафедри
_____Володимир БУЛГАКОВ

”РОЗГЛЯНУТО”
Гарант ОП «Деревообробні та меблеві технології»
Гарант ОП
_____ Андрій Спірочкін

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Механіко-технологічні властивості конструкційних елементів з деревини

Галузь знань 18 – «Виробництво та технології»

Спеціальність 187 “Деревообробні та меблеві технології”

Освітня програма “Деревообробні та меблеві технології

ННІ “Лісового та садово-паркового господарства”_____

Розробники: доцент кафедри механіки, к.т.н., доцент А. Пилипенко

(посада, науковий ступінь, вчене звання)

Київ – 2024 р.

Опис навчальної дисципліни Механіко-технологічні властивості конструкційних елементів з деревини

(назва)

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	*магістр*	
Спеціальність	*187 «Деревообробні та меблеві технології»*	
Освітня програма	*«Деревообробні та меблеві технології»*	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	вибіркова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	4	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	*Екзамен*	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	2	1,2
Семестр	3	2,3
Лекційні заняття	*10 год.*	*2 год.*
Практичні, семінарські заняття	*20 год.*	*4 год.*
Лабораторні заняття	*год.*	*год.*
Самостійна робота	*90 год.*	*год.*
Індивідуальні завдання		*год.*
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	*3 год.*	

1. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Мета – вивчення студентами фізико-механічних та технологічних властивостей деревинних матеріалів при їх обробітку, використані їх у якості конструкційних матеріалів, а також на проведення розрахунків елементів конструкцій із деревини на міцність, жорстокість та стійкість в умовах дії статичних і динамічних навантажень із врахуванням зміни температури і процесів, пов’язаних з тривалістю експлуатації при одночасній надійності, довговічності і економічності.

Завдання – оволодіння студентами методів експериментальних та теоретичних досліджень напружень і деформації, засвоєння механічних властивостей матеріалів із деревини і застосування цих показників при проектуванні технологічних процесів, деревообробного обладнання, та конструюванні виробів із деревини..

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- основні напрямки досліджень механічних властивостей деревинних матеріалів;
- методи визначення показників механічних та технологічних властивостей деревинних матеріалів і статистичного аналізу експериментальних даних;
- методи визначення напружень і деформації та переміщень в деревинних матеріалах при взаємодії її з робочими органами деревообробних верстатів та інструментів;
- основні механічні моделі при вивченні реологічних властивостей в конструкційних елементах із деревини ;
- особливості механічних властивостей конструкційної деревини при використанні її у виробництві меблів та будівництві;
- основні методи розрахунків на міцність, жорстокість і стійкість простих елементів і деревини.

вміти:

- володіти основами експериментальних методів визначення показників фізико-механічних та технологічних властивостей із деревини;
- використовувати експериментальні показники фізико-механічних та технологічних властивостей матеріалів із деревини при вивченні їх специфічних властивостей на основі математичних моделей реальних тіл;
- використовувати показники фізико-механічних та технологічних властивостей матеріалів із деревини в розрахунках та вдосконаленні робочих органів деревообробних верстатів і вдосконаленні їх технологічних процесів;
- вести розрахунки на міцність, жорстокість і стійкість конструкцій із деревини різного призначення.

Набуття компетентностей:

загальні компетентності (ЗК):

ЗК02. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК03. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК12. Уміння складати наукові та науково-технічні звіти за результатами роботи.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК1. Здатність використовувати знання про деревину для розроблення технологічних режимів і процесів деревообробних та меблевих виробництвах.

СК5. Здатність аналізувати існуючі процеси виробництва, проектувати і впроваджувати нові ефективні процеси деревообробних та меблевих виробництв.

СК6. Здатність до проведення патентного пошуку та розроблення супровідної нормативно-технічної документації.

СК7. Здатність вирішувати завдання інженерного спрямування, які пов’язані з спеціальними деревообробними виробництвами та проектуванням конструкцій з деревини.

СК8. Здатність вирішувати завдання інженерного спрямування, які пов’язані з енергетичною ефективністю функціонування підприємств галузі.

СК9. Здатність розробляти і впроваджувати заходи з технологічної підготовки деревообробних та меблевих виробництв з метою випуску продукції належної якості та різноманітного асортименту.

СК10. Здатність розробляти і впроваджувати заходи з використання залишків та відходів деревини на підприємствах галузі.

СК11. Здатність використовувати знання й практичні навички щодо експлуатації, обслуговування та контролю виробничих процесів і структурних підрозділів підприємства.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:

– повного терміну денної форми навчання;

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							Заочна форма					
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Змістовий модуль 1. Фізико-механічні та технологічні властивості деревини													
Тема 1. Вступ. Використання деревини у якості конструкційного матеріалу.	1	7,5	0,5	1			6						
Тема 2. Загальні відомості про фізико-механічні, технологічні властивості деревини щодо проведення механічних випробувань.	2	7,5	0,5	1			6						
Тема 3. Міцність деревини при загальній характеристиці її застосування в конструкціях.	3	7,5	0,5	1			6						
Тема 4. Міцність елементів конструкцій із деревини при розтягу-стиску	4	7,5	0,5	1			6						
Тема 5. Міцність деревини при сколюванні, зрізі. Міцність деревини при згині.	5	7,5	0,5	1			6						
Разом за змістовим модулем 1	37,5		2,5	5			30						
Змістовий модуль 2. Властивості деревини як пружного ізотропного матеріалу													
Тема 6. Розрахунки елементів конструкцій із деревини, які працюють в умовах складного опору.	6	6,5	0,5	1			5						
Тема 7. Основні елементи теорії пружності для дерев'яних конструкційних елементів як ізотропних матеріалів.	7	10	1	2			7						
Разом за змістовим модулем 2	16,5		1,5	3			12						

Змістовий модуль 3. Властивості деревини як анізотропного матеріалу													
Тема 8. Опір анізотропних волокнистих матеріалів механічним навантаженням.	8	10	1	2			7						
Тема 9. Закономірності у деформуванні анізотропних матеріалів.	9	10	1	2			7						
Разом за змістовим модулем 3	20		2	4			14						
Змістовий модуль 4. Розрахунки з’єднань із деревини													
Тема 10. Розрахунки вузлів з’єднань елементів із деревини	10	9	1	2			6						
Тема 11. Розрахунки врубок	11	7,5	0,5	1			6						
Тема 12. Розрахунок шпонкових з’єднань	12	6,5	0,5	1			5						
Тема 13. Розрахунок клейових з’єднань із деревини	13	7,5	0,5	1			6						
Тема 14. Розрахунки з’єднань на нагелях	14	9	1	2			6						
Тема 15. Довготривалий опір деревини	15	6,5	0,5	1			5						
Разом за змістовим модулем 4	46		4	8			34						
Усього годин	120		10	20			90						

3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	МТВ деревини при розтягу-стиску в різних напрямках відносно волокон.	1
2	Розрахунки дерев’яних елементів в розтягнутих поясах конструкцій.	1
3	Розрахунки дерев’яних елементів в стиснутих поясах конструкцій.	2
4	МТВ деревини в процесі перерізання та сколювання.	1
5	Розрахунки дерев’яних елементів на зріз і сколювання	2
6	МТВ дерев’яних конструкційних елементів при згині.	2
7	Розрахунки на міцність дерев’яних елементів при згині	2
8	Розрахунки на жорсткість дерев’яних елементів при згині	1
9	Особливості розрахунків дерев’яних конструкційних елементів, що працюють за косого згину.	1

10	Особливості розрахунків дерев'яних конструкційних елементів, що працюють за позацентрового розтягу та позацентрового стиску.	1
11	МТВ деревини при розгляді матеріалу конструкційних елементів як пружного ізотропного середовища.	1
12	МТВ деревини при розгляді матеріалу конструкційних елементів як пружного анізотропного середовища	2
13	Розрахунки вузлів з'єднань елементів із деревини	2
14	Довготривалий опір конструкційних елементів із деревини	1

4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Робота з навчальною літературою по темам лекцій	40
2	Робота зі стандартами на випробування деревини	20
3	Робота зі стандартами на проектування конструкційних елементів із деревини	20
4	Оформлення самостійних робіт	10

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести;
- захист лабораторних та самостійних робіт;

6. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, співбесіда);
- практичний метод (лабораторні, заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні);
- самостійна робота (виконання завдань);

7. Методи оцінювання:

- - екзамен;
- - усне або письмове опитування;
- - модульне тестування;
- - захист лабораторних та самостійних робіт.

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $\mathbf{R_{ДИС}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи $\mathbf{R_{НР}}$ (до 70 балів): $\mathbf{R_{ДИС} = R_{НР} + R_{АТ}}$.

9. Навчально-методичне забезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=4584
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Механіка деревини [Текст] : навчальний посібник / Національний університет біоресурсів і природокористування України ; уклад. М. Г. Чаусов [та ін.]. - К. : НУБіП України, 2023. - 243 с.

2. Механіко-технологічні властивості матеріалів: навч. посібник / М.Г.Чаусов, В.М.Швайко, А.П.Пилипенко, М.М.Бондар. – Ніжин: ТОВ «Видавництво «Аспект-Поліграф»», 2013. – 416 с.: іл.

3. Механіко-технічні властивості деревини. М.Г.Чаусов, В.М.Швайко, А.П.Пилипенко. Вид-во MILANIK. - Ніжин,- 2008,-260с.:іл.

4. Механіка матеріалів і конструкцій [Текст] : навчальний посібник / М. Г. Чаусов, А. П. Пилипенко ; За ред. М. Г. Чаусова. - К. : Прінтеко, 2022. - 284 с.

5. Механіка матеріалів і конструкцій [Текст] : навчальний посібник / М. Г. Чаусов, В. М. Швайко, А. П. Пилипенко ; Національний університет біоресурсів і природокористування України). - 2-ге вид. перероблене і доповнене. - К. : ПП "Мастер Принт" , 2020. - 340 с.

6. Механіка матеріалів [Текст] : навчальний посібник / М. Г. Чаусов [та ін.]. - перше перевидання. - К. : Центр учбової літ-ри, 2019. - 594 с.

7. Механіко-технологічні властивості сільськогосподарських матеріалів: Підручник. О.М.Царенко, Д.Г.Войтюк, В.М.Швайко та ін.; За ред. С.С.Яцуна. – К.: Мета, 2003. – 448с.
8. Атлас порід деревини
9. ДБН В.2.6-161:2017
10. ДСТУ EN 408:2007
11. ДСТУ EN 335-1:2003
12. ДСТУ-Н Б В.2.6-217
13. ДСТУ 8829:2019
14. http://archive.nbuv.gov.ua/portal/natural
15 http://www.smcae.kiev.ua/library.php?act=book&id=44
16 www.nbuv.gov.ua/portal/chem_biol/nvnau/2010_144_3/10big.pdf
17 archive.nbuv.gov.ua/PORTAL/Natural/Vkhdtusg/2011_119/bd.pdf
18 irbis-nbuv.gov.ua/.../cgiirbis_64.exe?...
19 www.bestreferat.ru/referat-215901.html
20 https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2016/06/Proekt-DSTU-Proektuvannya-budivelnih-konstruktsiy-z-tsilnoyi-i-kleyenoyi-derevini.pdf